

# Kulttuuri

ESIMIES: Tero Hautamäki 06 247 7586 kulttuuri@pohjalainen.fi

## Kovalaisen esikoinen kaipaa tukevampia kiinnityspisteitä

### KIRJA

Heikki A. Kovalainen: Mädn elämän alkeet. Teos, 2016. 239 sivua.

Miten ja mistä minua muodostuu? Kuka päättää, kuka ja mikä minä olen?

Olenko minä se, joka peilistä näkyy vai se, joka on näkymättömissä kaikilta? Jos peilin lyö rikki, näkykö jokaisesta sirpaleesta erilainen kuva?

Tällaista minäkuvan rakentamisen analyysia harjoittaa **Heikki A. Kovalainen** esikoisromaanissaan *Mädn elämän alkeet*.

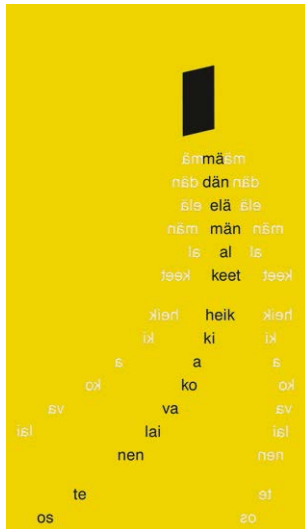
Romaanin päähenkilö on Petrus, nuori mies, joka tulee laitokseen tavoitteenaan "arjen struktuurin ymmärtäminen ja yhteiskunnan normistoon kasvaminen."

Se, miksi Petrukselle tuollainen tavoite sanellaan ja millaisia vaikeuksia hänellä on laitoksen ulkopuolissa maailmassa ollut, jää suurimmaksi osaksi hämärän peittoon. Mikään sairastai selviytymiskertomus *Mädn elämän alkeet* ei nimittäin ole.

Petrus rinnastuikin luontevasti **Thomas Mannin** Hans Castorpiin, tuohon sisäisten maailmojen tutkimusmatkailijaan, joka ilman varsinaista syytä jumittui keuhkoparantolaan seitsemäksi vuodeksi. Yhtä sinnikkäästi ja vuolaasti Petruskin havaintojaan havainnoi.

**Jotain** samaa on myös näiden kahden romaanin pysähtyneessä aikakäsitksessä.

Ajan normaali rytmi ikään kuin häivytetään kerronnan tieltä. Toki Kovalainen operoi



huomattavasti lyhyemmällä aikajanelä kuin saksalainen kollegansa.

Jotain olennaista nykyajasta Kovalainen taas tavoittaa laitoksen kuvauksessa. Siinä missä *Taikavuoressa* valmistaudutaan palamaan terveen kirjoihin lokoisaa ja herraskaista elämää viettäen, Petrusta vahditaan valvontakameroin ja yövartijakin herättää hänet puolen tunnin välein tarkistaakseen, että hän nukkuu sikeästi.

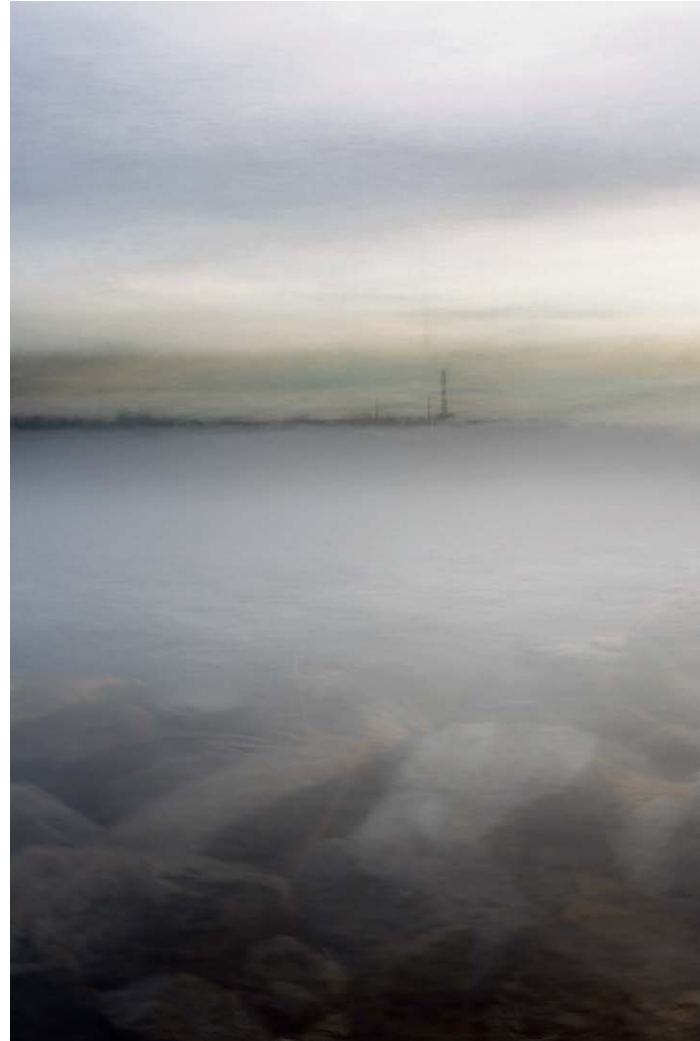
Lempeimmillään ollessaan laitoksen johtaja kylläkin väittää: "ei meidän tavoitteena ole tehdä teidän elämästä yhtä helvettä."

Kovalainen saa holtittoman kertojansa tajunnanvirran pulppuamaan pääosin luontevasti, mutta itse tarina olisi kaivannut paria tukevampaa kiinnityspisteitä. Nyt se soljaitaa lukuprosessin läpi vähän turhan helposti.

JUSSI AURÉN

# Hiljaisuus ja läsnäolo tuovat valokuvan luokse

Vaasalaislähtöinen Päivi Maria Wells on pystyttänyt Teema-käytävään luontoaiheisen näyttelyn. Valokuvissa korostuu Vaasan rannikon merkitys ulkosuomalaisen näkökulmasta.



KUVAT: PÄIVI MARIA WELLS



## "Vaasa"

### KUVAT

Päivi Maria Wellsin valokuvanäyttely "Kuvia hiljaisuudesta" Vaasan kaupunginkirjaston Taidekäytävä Teemassa 28.7. saakka.

### JARMO PANULA

VAASA

"Olen ottanut kuvan keskioyön aikaan meren rannalla pitkällä valotusajalla. Liikutin kameraa kuvan ottamisen aikana tuulen mukana. Otin kuvan Vaasassa. Muistaakseni se on otettu Vaskiluotoon päin.

Kuvaan paljon öisin, ja yön hämärä auttaa minua, koska käytän usein pitkiä valotusaikoja. Öisin on myös ihanaa olla meren äärellä.

Aina kun lähdän kuvaamaan, se on monen tunnin keikka. En lähde matkaan niinkään ottamaan hyviä valokuvia, vaan minulle on tärkeämpää saada kokemuksia samalla kun kuvaan.

Kun kuvaan, pysyn aina paikallani. Saatan pysyä yhdessä paikassa tunteita. Ainoa, mikä liikkuu, on kamera. Teen niin, jotta voin rauhoittua kuvaushetken ja olla siinä läsnä. Myös havainnointi on tällöin tarkempaa. En lähde turhaan etsimään paikkoja, joissa ehkä tapahtuisi enemmän.

Kuvatessani seuraan valon ja varjojen liikettä ja sitä, mitä hetkessä koen. Yritän löytää kuviini hetkestä olennaisen, eikä pikselitarkka kuva näytä minulle sitä, mitä itse koen kuvaushetkessä. Minulle nämä pitkällä valotusajalla otetut kuvat ovat totuudenmukaisempia kuin perinteisen pikselitarkat valokuvat. Haluan antaa kuvalle aikaa.

Opin valokuvaamaan vuonna 2012 asuessani Nepalissa, missä sain kunnian olla kokeneiden luontokuvaajien oppis. Nepalilaisissa opintokuvauksissa kenties kaikkein olennaisimmalla. Siellä eräs seniorikuvaaja sanoi minulle, että nyt me jäämme tähän kuvaamaan, emmekä liiku mihinkään. Kuva tulee kyllä luokseemme.

Se oli minulle hetki, jolloin opin valokuvauksesta kaikkein eniten. Tätä oppia olen käyttänyt hyväkseni."

## "Sininen kuu -sarja #2"

"Viime kesänä heinäkuun lopulla taivaalla oli sininen kuu. Olin lähde pian Suomesta takaisin Malesiaan, missä asun, mutta menin silti yöllä ulos kuvaamaan. Asevelikyliään laskeutui usva. Se oli jotain aivan upeaa.

Otin ensin tarkan kuvan kuusta, mutta kuva oli silti pehmeä usvan takia. Sen jälkeen otin ensimmäisen kuvan päälle toisen kuvan pidemmällä valotusajalla.

En manipuloi kuviani, vaan yritän saada ne valmiiksi paikan päällä manuaalisesti käyttämällä kameraa niin luovasti kuin pystyn. Toiset ovat luulleet kuviani maalauksiksi ja toiset kysyvät, että olenko photoshopannut nämä. En käytä Photoshopia, en edes omista sitä. Kuvat käyvät läpi vain normaalin digikuvan vaatiman prosessin.

Olen asunut miehieni työn vuoksi maailmalla 12 vuotta, mutta tulen joka kesä ulkomailta vähintään kuukaudeksi Vaasaan, ja tämä paikka on minulle kultaakin arvokkaampi.

Ei ole tarkkaa paikkaa tai kylää, joka olisi minulle erityisen rakas, vaan minulle tärkeintä on se, että saan lähteä iltaisin yksin luontoon. Hiljaisuus, yksinolo ja luontokokemus ovat minulle kuvatessani tärkeitä. Koen, että puhtaan luonnon keskellä olen juuri se, kuka olen aina ollut. Olen vain Päivi, ilman rooleja. Tila on hyvin neutraali, ja silloin kuvaaminen käy kuin itsestään.

Olen asunut hyvin saastuneissa kaupungeissa, kuten Kathmandussa ja Kuala Lumpurissa, missä ilmanlaatu on niin huono, että hengittäminen on vaarallista.

Maailmassa on monta kolkkaa, jossa puhdas luonto ei ole itsensänselvyyttä. Luontoa tuhoetaan aivan hirvittäväällä voimalla. Vaasan rannikkoseudun puhtautta arvostaa, kun on itse joutunut toisaalla pitämään hengitysmaskia naamalla ulkona liikkueena.

Seudun tuulisuus, kivikkoisuus ja karu kauneus menevät syvälle. Tämä alue on parasta. Tämä alue tuntuu minussa syvästi."

# Taiteen lumoa Sikurimuseossa

Kesänäyttelyssä on esillä Satu Ritolan maalauksia ja Pirjo Karvosen keramiikkatöitä.

### ANITA SALMI

PIETARSAARI

Vaasan seudulta olevat taiteilijat **Satu Ritola** ja **Pirjo Karvonen** tunsivat toisensa ennestään taidekursseilta, mutta hämmästyivät lopulta, miten hyvin heidän taiteensa keskustelivat keskenään.

"Jokaisen taiteilijan työssä ja ilmaisussa tieteenkin vaikuttaa hänen elämänsä ja kokemuksensa. Toisaalta katsoja tuo siihen oman historiansa, ja hänen näkemyksensä taiteesta perustuu siihen, Ritola kuvailee.

Tähän pohjautuu taiteen luoja ja se tuli myös naisten Pietarsaaren Sikurimuseossa esillä olevan näyttelyn nimeksi. Taiteen tekeminen antaa Ritolan mukaan itselle paljon, mutta sen avulla voi antaa myös katojalle.

-Varsinkin kovina aikoina ihmiset hakeutuvat erilaisten taitteenlajien pariin, saamaan kokemuksia ja elämyksiä, hän sanoo.

Pirjo Karvonen puhuu puolestaan siitä, miten taide voi koskettaa hyvällä tavalla, myönteisesti. Saattaa se herättää suuttu-



Satu Ritola ja Pirjo Karvonen kiittelevät Sikurimuseon tunnelmaa.

KUVA: ANITA SALMI

mustakin. Eivät kaikki pidä samanlaisesta.

-Taide, erilaiset taidemuodot, ovat tärkeä osa ihmisyyttä.

Ilman niitä emme olisi mitään. Koulupetukseen pitäisi voida säilyttää taideaineita. Ei niistä saisi karsia, hän luonnehtii.

## "Ankkurissa"

"Malakansalmi sijaitsee Malesian ja Thaimaan länsirannalla, missä sijaitsevat myös monet Thaimaan aurinkorannoista. Kuvasin meren rannalla kauniina iltana.

Paikka on Pohjanmaan rantoihin verrattuna aivan erilainen. Iltainen ilma on kuin linnunmaitoa, trooppista ja kosteaa.

Jotkut sanovat, että auringonlasku on klisee, mutta kyllä minä silti uskallan sitä kuvata. Heti tämän kuvan ottamisen jälkeen iltapimeä pimeni täysin. Toisin kuin Suomessa, Malesiassa iltakuva pitää napata aika nopeasti, koska illat muuttuvat silmänräpäyksessä säkkipimeiksi.

Olen utelias luonne. Tykkään tarkkailla elämää, ihmisiä ja luontoa, ja vain havainnoida. Malesiassa teen projektiluonteisesti kuvaustöitä, ja kuvaan paljon luontoa ja kulttuuria.

Myös ottaessani tämän kuvan sain luontokokemuksen kauniista illasta. Keskusteltaessa valokuvista ja niiden määrästä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa on tärkeää miettiä, kumpi on tärkeämpää: ottaa paljon kuvia vai elää tätä elämää?"

### FAKTA

#### Kuka?

■ Päivi Maria Wells on vaasalaisyntyinen, nykyään Malesiassa asuva valokuvaja.

■ Koulutukseltaan Wells on arteesi, mutta hän opiskeli valokuvausta Nepalissa vuonna 2012 luontokuvaaja Om Yadavin johdolla.

■ Taidekäytävä Teeman näyttely "Kuvia hiljaisuudesta" on Wellsin ensimmäinen näyttely Suomessa. Aiempia näyttelyitä Malesiassa ja Nepalissa.



KUVA: BISHAL GAUTAM

## Roine komisario Palmun rooliin

### STT

TAMPERE

**Mika Waltarin** salapoliisiroomaaniin perustuva dekkarikomedia *Kaasua, komisario Palmu!* nähdään ensi vuonna ensimmäisen kerran keäteatterin lavalla.

Tampereen Komediateatterin kantaesitys on osa Suomi 100 vuotta -hanketta. Komisario Palmuna nähdään **Esko Roine**.

Waltarin arvoituksellisen alkuperäisromaanin

voitti aikoinaan pohjoismaisen salapoliisiroomaanin kilpailun ja aloitti klassisen kirjasarjan.

Rakastetut poliisihahmot koettavat ratkaista kaasumyrkytykseen kuolleen rikkaan leskirouvan tapausta.

Mika Waltarin *Kuka murhasi Rouva Skrofin?* -romaanin on dramatisoinut **Joel Elstelä**. Hänen ohellaan esityksen ohjauksesta vastaa **Panu Raipia**. Näytelmän ensi iltana on 8. kesäkuuta vuonna 2017.

## Suomen Kuningas -elokuvalle tuki

### STT

HELSINKI

Elokuvasäätiö on myöntänyt 750 000 euron tuen **Klaus Härön** tulevaa elokuvaa varten. Solar Filmsin tuottama hanke on esitelty nimellä *Suomen Kuningas*.

Elokuva kertoo Hessenin prinsistä **Friedrich Karlilta**, jota kaavailtiin Suomen hallitsijaksi itsenäisyyden al-

kuaikana.

Samansuuruisen tuotan-totuen sai myös **Zaida Bergrothin** elokuva *Miami*. Kirjailija **Paula Norosen** *Supermarsu*-lastenkirjasarjasta tehtävälle elokuvalle myönnettiin 670 000 euroa. Elokuvan ohjaa **Joona Tena**.

Elokuvasäätiö jakoi kesäkuun kokouksessaan 4,2 miljoonan euron tuen. Tukea sai 59 hakijaa.

## Liettua sensuroi Iron Maidenin julisteet

### STT-BNS

VILNA

Hevibändi Iron Maidenin keikkajulisteet Liettuassa on vaihdettu uusiin, koska ne olivat viranomaisten mukaan liian pelottavia lapsille, kertoi brittibändin keikan maassa järjestävä Live Nation Lietuva keskiviikkona.

Alkuperäisessä julisteessa bändin tuttu maskotti Eddie-hirviö pitää kädessään vertavuotavaa sydäntä. Uudes-

sa julisteessa Eddie saa tulla toimeen sydämettömänä.

Viranomaisten mukaan alle kymmenvuotiaiden lapsien on vaikea erottaa totta ja fantasiaa toisistaan, minä vuoksi verinen ja pelottava hahmo voi pelottaa lapsia.

Maailman tunnetuimpiin metallibändeihin lukeutuva Iron Maiden konsertoi Kaunasissa Liettuassa 23. kesäkuuta. Suomessa Iron Maiden esiintyy 29. kesäkuuta Hämeenlinnassa.

na. Esillä on viime kesänä neulanreikäkameraa kokeilleiden kävijöiden kuvia.

Esillä on hieman alle viisikymmentä kuvaa. Osa kuvista on potetteja, koska monet ha-luavat muistoksi ottaa itsestään kuvan Sikurimuseon kyltin alla. Jonkin verran on maisemia ja moottoripyöräkuvia.

Jaakon Päivien aikaan 21.-22. heinäkuuta on yleisöllä jälleen mahdollisuus kokeilla tät erikoista tekniikkaa.

Sikurimuseon näyttelyn järjestää UPM ja sinne on ilmainen pääsy yleisölle.

Sikurimuseossa on kesäkauden opastus.

Satu Ritolan ja Pirjo Karvosen "Taiteen lumoa" -näyttely Pietarsaaren Sikurimuseossa 29.7. saakka.